Dalarnas läns författningssamling

Länsstyrelsen
Dalarnas län

20FS 2026:11
Utkom från
trycket den 29 maj
2026

Länsstyrelsen i Dalarnas läns föreskrifter om Bäsna vattenskyddsområde i Gagnefs kommun;

beslutade den 28 maj 2026.
(513-17171-2023)

Länsstyrelsen har med stöd av 7 kap. 21 § miljöbalk en beslutat om vattenskyddsområde för Bäsna vattentäkt i Gagnefs kommun. Beslutet är daterat 2026-05-28. Vattenskyddsområdet är indelat i primär, sekundär och tertiär skyddszon.

För att tillgodose syftet med vattenskyddsområdet meddelar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 22 § miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla inom vattenskyddsområdet.

Definitioner av begrepp som används i föreskrifterna finns i 1 §.

Förutom dessa föreskrifter gäller de särskilda bestämmelser som gäller inom vattenskyddsområden som meddelats med stöd av annan lagstiftning.

1 § Definitioner

I dessa föreskrifter används följande begrepp med nedan angiven betydelse.

Arbetsfordon: Fordon som är avsedda att användas vid verksamhetsutövning undantaget fordon med en bränsletank som understiger 100 liter. Arbetsfordon kan till exempel vara traktorer, lastbilar, bussar eller grävmaskiner. Även arbetsfordon uppställda för reparation inkluderas.

Arbetsmaskin: Maskiner som är avsedda att användas vid verksamhetsutövning, som inte är ett fordon och som drivs med flytande bränsle eller innehåller flytande petroleumprodukter, som hydrauloljor etc. Arbetsmaskiner kan vara stationära förbränningsmotorer, transformatorer, elverk m.m. Handhållna arbetsmaskiner, som till exempel motorsåg eller handgräsklippare, undantas.

Avloppsslam: Slam från avloppsreningsverk, slamavskiljare eller liknande som behandlar avloppsvatten.

Bekämpningsmedel: Omfattar kemiska och biologiska växtskyddsmedel och biocidprodukter som är avsedda för att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom.

Fordon: Motordrivet transportmedel som kan framföras på mark, vatten eller is, dock inte mopeder eller eldrivna fordon som är att anse som cykel, sparkcykel eller liknande.

Utgivare:
Björn Forsberg, Länsstyrelsen i Dalarnas län

ISSN 1404-482X
Länsstyrelsens tryckeri Falun

Förorenade massor: Förorenade massor avser massor från ett område, deponi, mark, grundvatten eller sediment som riskerar att försämra grundvattenkvaliteten.

Grot: Grenar, ris och toppar som tas ut vid avverkningar.

Hantering: En verksamhet eller åtgärd som innebär att en kemisk produkt, bioteknisk organism eller vara tillverkas, bearbetas, behandlas, förpackas, förvaras, transporteras, används, omhändertas, destrueras, konverteras, saluförs, överlåts eller är föremål för något annat jämförbart förfarande.

Husbehov: Med husbehov avses hantering av mindre mängder eller i mindre utsträckning, som inte kan jämställas med yrkesmässig hantering. Hantering av mer än 1000 kg naturgödsel per år anses inte vara för husbehov.

Husbehovstäkt: En husbehovstäkt avser en materialtäkt där det utbrutna materialet används inom den egna fastigheten för dess egna behov. Det innebär att materialet inte används som ersättning för tjänster, avyttras eller på annat sätt utnyttjas kommersiellt.

Lagring: Förvaring eller upplag under längre tid än i omedelbar anslutning till själva användandet.

Materialtäkt: Avser täkt av berg, sten, grus, sand, lera, torv eller andra jordarter.

Mindre schaktningsarbeten: Markarbete av mindre omfattning som sker inom fastighet. Mindre schaktningsarbeten kan vara grävning för fundament för staket, flaggstång eller friggebod, plattsättning eller stubbrytning av enstaka träd som ej ingår i skogsbruk.

Punktbehandling: Avser en lokal och tillfällig behandling mot sådan ohyra, skadedjur och växter som inte riskerar att orsaka skada på egendom eller en hälsorisk för människor. Insatsen kan till exempel innebära:

- bekämpning som utförs med sprayburk för hushållsbruk
- bekämpning eller behandling av en stam eller ett rotsystem i taget om den använda metoden har sådan precision att inget bekämpningsmedel hamnar någon annanstans än på det avsedda objektet och endast täcker/berör en begränsad del av objektet.

Som punktbehandling räknas inte fläckvis behandling runt skogsplantor över ett helt hygge. Inte heller kan en totalinsats fördelad över flera tätt på varandra följande spridningstillfällen räknas som punktbehandling.

Rengöringsmedel: Ett rengöringsmedel är en kemisk produkt som är avsedd för en rengöringsprocess, exempelvis tvätt. Alla kemiska produkter som är avsedda att användas för någon form av rengörande process där smuts eller oönskad beläggning avlägsnas är rengöringsmedel, till exempel bilschampo.

Upplag: Plats på marken eller i vattnet för uppläggning och förvaring.

Uppställning: Parkering av arbetsfordon eller arbetsmaskiner som sedan lämnas obevakade.

Växtnäringsämnen: De näringsämnen som växter behöver för att kunna fullfölja sin livscykel. Dessa ämnen förekommer i bland annat handelsgödsel, stallgödsel och avloppsslam.

Yrkesmässig: Verksamhet som har en viss omfattning och varaktighet, ett objektivt fastställbart vinstsyfte och är av självständig karaktär. Samtliga dessa kriterier måste vara uppfyllda för att en verksamhet ska anses vara yrkesmässig.

Verksamheten behöver dock inte vara vederbörandes huvudsysselsättning. Kravet på vinstsyfte markerar gränsdragningen mot hobbyverksamhet.

2 § Petroleumprodukter och andra för grundvatten skadliga ämnen

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
a. Lagring av petroleumprodukter med större volym än 50 liter kräver **tillstånd** från den kommunala nämnden för miljöfrågor. b. Övrig hantering av petroleumprodukter i större volym än 50 liter är **förbjuden.** Undantag från förbudet gäller för transport av petroleumprodukter samt för drivmedel i fordons och maskiners egna tankar. c. Hantering av petroleumprodukter och andra för grundvatten skadliga ämnen får endast ske på ett sådant sätt att spill och läckage kan samlas in och omhändertas.	d. Lagring och övrig hantering av petroleumprodukter med större volym än 100 liter kräver **tillstånd** från den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från kravet på tillstånd gäller för transport av petroleumprodukter samt för drivmedel i fordons och maskiners egna tankar. e. Hantering av petroleumprodukter och andra för grundvatten skadliga ämnen får endast ske på ett sådant sätt att spill och läckage kan samlas in och omhändertas.

3 § Uppställning av arbetsfordon eller arbetsmaskiner

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
a. Uppställning av arbetsfordon eller arbetsmaskiner längre än 4 timmar kräver **tillstånd** från den kommunala nämnden för miljöfrågor.	b. Uppställning av arbetsfordon eller arbetsmaskiner längre än 24 timmar kräver **tillstånd** från den kommunala nämnden för miljöfrågor.

4 § Bekämpningsmedel

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
a. Hantering, lagring och spridning av bekämpningsmedel är **förbjuden**. Undantag från förbudet gäller för användning inomhus samt för punktbehandling som har en sådan begränsad omfattning att grundvattnet uppenbart inte riskerar att försämras.	b. Hantering av bekämpningsmedel kräver **tillstånd** från den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från förbudet gäller för användning inomhus samt för punktbehandling som har en sådan begränsad omfattning att grundvattnet uppenbart inte riskerar att försämras.

5 § Växtnäringsämnen och ensilage

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
a. Hantering, lagring och spridning av växtnäringsämnen kräver **tillstånd** från den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från kravet på tillstånd gäller för hantering för husbehov. b. Lagring av ensilage kräver **tillstånd** från den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från kravet på tillstånd gäller för ensilage som är inplastad i balar.	c. Yrkesmässig hantering och lagring av växtnäringsämnen kräver **tillstånd** från den kommunala nämnden för miljöfrågor.

6 § Skogsbruksåtgärder och upplag av timmer m.m.

Primär skyddszon	Sekundär skyddszon
a. Upplag av timmer, massaved, grot, flis och bark kräver **tillstånd** från den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag gäller för lagring av ved eller andra träbaserade produkter för husbehov. b. Skogsbruksåtgärder, annat än med handhållna redskap, till exempel markberedning, gallring och avverkning kräver **tillstånd** från den kommunala nämnden för miljöfrågor. c. Vattenbegjutning av upplag av timmer, massaved och liknande är **förbjudet**.	d. Avverkning och gallring kräver **anmälan** till den kommunala nämnden för miljöfrågor. e. Vattenbegjutning av upplag av timmer, massaved och liknande är **förbjudet**.
Tertiär skyddszon	
f. Vattenbegjutning av upplag av timmer, massaved och liknande kräver **tillstånd** från den kommunala nämnden för miljöfrågor.	

7 § Markarbeten

Primär och sekundär skyddszon
a. Maskinella schaktnings- och grävningsarbeten samt borrning, pålning, spontning, sprängning och andra liknande arbeten kräver **tillstånd** från den kommunala nämnden för miljöfrågor. Undantag från kravet på tillstånd gäller för akuta saneringsåtgärder och mindre schaktningsarbeten.

b. Användning av förorenade massor är **förbjudet**.

8 § Vattenverksamhet

Primär och sekundär skyddszon
a. Muddring som kan medföra försämring av grundvattenkvaliteten är **förbjuden**. Övrig muddring kräver tillstånd eller anmälan enligt miljöbalken 11 kap.

9 § Materialtäkt

Primär och sekundär skyddszon	**Tertiär skyddszon**
a. Materialtäkt och husbehovstäkt är **förbjuden**.	b. Husbehovstäkt kräver **tillstånd** från den kommunala nämnden för miljöfrågor.

10 § Avloppsanläggningar

Primär skyddszon
a. Nyetablering av enskild avloppsanläggning med grundvatten som recipient är **förbjuden**.

11 § Geoenergianläggningar

Primär skyddszon	**Sekundär skyddszon**
a. Ny anläggning för lagring eller utvinning av värmeenergi eller kyla från berg, mark och vatten är **förbjuden**.	b. Ny anläggning för lagring eller utvinning av värmeenergi eller kyla från berg, mark och vatten är kräver **tillstånd** från den kommunala nämnden för miljöfrågor.

12 § Väghållning

Primär skyddszon	**Sekundär skyddszon**
a. Upplag av asfalt, oljegrus samt vägsalt eller annat medel för halkbekämpning eller dammbindning är **förbjudet**.	b. Upplag av asfalt, oljegrus samt vägsalt eller annat medel för halkbekämpning eller dammbindning kräver **tillstånd** från den kommunala nämnden för miljöfrågor.

13 § Tvätt av fordon

Primär skyddszon
a. Tvätt av fordon och arbetsmaskiner är **förbjudet**. Undantag från förbudet gäller för tvätt utan rengöringsmedel.

14 § Avfall och farligt avfall

Primär och sekundär skyddszon
a. Upplag och deponering av avfall och farligt avfall är **förbjuden**.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 2 juli 2026. Förbud eller tillståndsplikt för befintliga verksamheter, anläggningar och pågående markanvändning börjar gälla den 2 juli 2027.

På Länsstyrelsens vägnar

HELENA HÖIJ

Kim Strååt
(Enheten för miljöprövning och vattenverksamhet)

INFORMATION

Ikraftträdande

Skyddsföreskrifterna ska gälla från den tidpunkt beslutet träder i kraft. Enligt 7 kap 22 § miljöbalken ska skyddsföreskrifterna gälla från denna tidpunkt även om de överklagas.

Övergångsregler

Pågående verksamheter som omfattas av förbud enligt dessa föreskrifter, får utan hinder av förbudet fortsätta att bedrivas i oförändrad omfattning intill dagen ett år efter det att dessa föreskrifter har trätt i kraft. Därefter får verksamheten inte bedrivas.

Pågående verksamhet som omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt dessa föreskrifter får utan hinder av tillstånds- eller anmälningsplikten fortsätta att bedrivas i oförändrad omfattning intill dagen två år efter det att dessa föreskrifter har trätt i kraft. Därefter får verksamheten bedrivas endast om den som bedriver verksamheten senast den dagen lämnat in en ansökan om tillstånd eller anmälan i enlighet med vad som föreskrivs i föreskrifterna.

Dispens från förbud

Om särskilda skäl föreligger får länsstyrelsen medge dispens från förbud i vattenskyddsföreskrifter enligt 7 kap. 22 § miljöbalken. Länsstyrelsen medger dispens efter att ha hört berörda kommunala myndigheter samt huvudmannen för vattentäkten. I samband med sådan prövning kan länsstyrelsen föreskriva de särskilda villkor som anses erforderliga för att undvika vattenförorening (16 kap. 2 § miljöbalken). Dispens får, enlig 7 kap. 26 § miljöbalken, meddelas endast om det är förenligt med föreskrifternas syfte.

Påföljd

Överträdelse av skyddsbestämmelserna kan medföra ansvar enligt 29 kap. 2 a § miljöbalken.

Hänsynsregler

I miljöbalkens 2 kap. finns allmänna hänsynsregler som bland annat innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till åtgärdens eller verksamhetens art och omfattning för att skydda hälsa och miljö mot skada och olägenhet. Dessutom ska densamma utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt, så är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidtaga sådana åtgärder som kan skada vattentillgången, skyldiga att skaffa sig tillräckliga kunskaper och vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

Övrig lagstiftning

Tillstånd eller dispens enligt föreskrifterna i detta beslut befriar inte innehavaren från skyldigheten att följa vad som gäller enligt annan lagstiftning och bestämmelser. Exempelvis ställs det enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (2021:10) om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor särskilda krav inom vattenskyddsområde.

Ny lagstiftning

Ny lagstiftning eller bestämmelser enligt förordningar, som fastställts efter beslutsdatum för vattenskyddsområdet och som utökar skyldigheterna inom här aktuellt skyddsområde, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

Anmälan om olyckshändelse

Olyckshändelser, spill eller läckage, som utgör risk för vattenförorening ska omgående anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om tillbudet. Detta framgår av 2 kap. 1 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (samt förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor). Anmälan ska göras till den räddningstjänsten, tel. 112, eller i icke-akuta fall till den kommunala nämnden för miljöfrågor. Om åtgärder utförts inom skyddsområdet till följd av händelsen ska miljökontoret informeras inom 36 timmar.

Tillsyn

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för vattenskyddsföreskrifterna för Bäsna vattentäkt enligt miljöbalken och förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken tills något annat beslutas. Länsstyrelsen kan överlåta tillsynen av vattenskyddsområdet till den eller de kommunala nämnder som ska fullgöra kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet om kommunen ansöker om detta.

Fastighetsägares ansvar

Fastighetsägare ska informera eventuella hyresgäster och arrendatorer om vattenskyddsföreskrifterna.